

Socialdepartementet
Enheten för folkhälsa och sjukvård

s.remissvar@regeringskansliet.se
petra.zetterberg.ferngren@regeringskansliet.se

Stockholm 2021-02-05

**REMISSYTTRANDE;
Promemoria om fortsatt giltighet av lagen om tillfälliga
smittskyddsåtgärder på serveringsställen
(Ert diarienummer S2021/00760)**

Visita är bransch- och arbetsgivarorganisation för den svenska besöksnäringen. Visita samlar 5 435 medlemsföretag med 8 070 arbetsställen, huvudsakligen hotell, restauranger, caféer, nöjesrestauranger, cateringföretag, konferensanläggningar, spa, campingföretag, vandrarhem, skidanläggningar, nöjes- och djurparker, turistbyråer, turist- och eventföretag. Visita tecknar branschens kollektivavtal och är en medlemsorganisation i Svenskt Näringsliv. Som branschorganisation hjälper Visita företagen att växa och utvecklas och är besöksnäringens företrädare i politiska frågor.

Visita får härmed inkomma med följande.

YTTRANDE

Förslaget i promemorian

Enligt förslaget i promemorian ska lagen (2020:526) om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen – som annars upphör att gälla vid utgången av maj 2021 – fortsätta att gälla till utgången av september 2021.

Som skäl för den föreslagna förlängningen hänvisas i promemorian bland annat till den rådande höga smittspridningen av covid-19, belastningen på hälso- och sjukvården samt att övriga delar i det lagstiftningspaket som ytterst syftar till att värna liv och hälsa – den så kallade pandemilagen – gäller till utgången av september 2021. Vidare anförs att serveringsställen enligt Folkhälsomyndigheten utgör en särskild riskmiljö för smittspridning (Folkhälsomyndigheten 2020, Insatser vid nya utbrott av covid-19). Det framhålls att på restauranger och andra serveringsställen kan det samlas många människor under lång tid på en begränsad yta samt att det därmed kan uppstå stora risker för smittspridning.

Visitans synpunkter

Olika restriktioners påverkan på företagen i besöksnäringen

Företagen i besöksnäringen – restauranger, hotell, konferensanläggningar, nöjesparker, nattklubbar, skidanläggningar och campingplatser m.m. – har drabbats oerhört hårt till följd av coronapandemin och de restriktioner som redan har införts i samband med denna. Särskilt hårt har företagen drabbats av restriktionerna i lagen (2020:526) om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen med anslutande föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2020:37) från Folkhälsomyndigheten, förordningen (2020:114) om förbud mot att hålla allmänna sammankomster och offentliga tillställningar samt förordningen om tillfälligt förbud mot servering av alkohol och dess nu gällande förbud mot att servera alkoholdrycker mellan klockan 20.00 och 11.00.

Sedan den 24 november 2020 gäller en huvudregel om att allmänna sammankomster och offentliga tillställningar med fler än åtta deltagare tills vidare inte får hållas inom Sverige. Denna reglering finns numera i förordningen (2021:8) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19. Det tidigare gällande undantaget från deltagarbegränsningen vid allmänna sammankomster och offentliga tillställningar som hålls på serveringsställen som omfattas av lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder har upphört. Undantaget för så kallade arrangemang med sittande publik och möjligheten att då tillåta högst 300 deltagare kvarstår däremot i förordningen. Vid allmänna sammankomster för religionsutövning som hålls med anledning av dödsfall – det vill säga begravningar – får antalet deltagare vara högst 20.

Härutöver har länsstyrelserna meddelat föreskrifter om en begränsning till högst åtta deltagare vid allmänna sammankomster och offentliga tillställningar inom länet, även vid så kallade arrangemang med sittande publik.

Visita är helt och fullt på det klara med att människors hälsa alltid måste sättas i främsta rummet och vi har mycket stor respekt och förståelse för att olika typer av åtgärder måste vidtas för att motverka spridningen av covid-19. I detta ligger också att förändringar kan komma att behöva ske och ytterligare åtgärder vidtas beroende på hur smittspridningen utvecklas. Visita och våra medlemsföretag har nu i mer än tio månaders tid vidtagit en mängd åtgärder för att bidra till att motverka smittspridning och för att efterleva de restriktioner som gäller och vi ser detta som en självklar och viktig uppgift.

Det företagen nu så akut behöver – och har behövt under en längre tid – är i första hand rimliga förutsättningar att bedriva sina verksamheter på ett så normalt och fungerande

sätt som möjligt. De restriktioner som har införts i samband med coronapandemin innebär för de flesta av Visitas medlemsföretag mycket allvarliga begränsningar i och i vissa fall ett fullständigt omöjliggörande av driften av verksamheten, i praktiken ett näringsförbud.

Visita har under lång tid framfört att det måste vara högt prioriterat att lätta på eller helt upphäva de restriktioner som finns så snart det bedöms vara möjligt och rimligt ur ett smittskyddsperspektiv. Det behövs i det sammanhanget också en konkret och tydlig plan framåt från såväl politiken som från myndigheterna samt ett aktivt arbete i dialog med näringen för när och hur sådana förändringar ska ske, så att företagen successivt och under ansvarstagande former kan återstarta sina verksamheter och bidra till sysselsättning.

Avvakta med bedömningen av om en förlängning är nödvändig

Visita har respekt och förståelse för att vissa åtgärder behöver vidtas för att motverka spridning av covid-19 och att sådana behov kan föreligga under ytterligare tid framöver. Vi ifrågasätter dock starkt huruvida det redan nu är rimligt och möjligt att bedöma att det finns anledning att förlänga giltigheten av lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen till den 30 september 2021, dvs. närmare åtta månader framåt. Den nu gällande lagen gäller trots allt till utgången av maj 2021 – dvs. nästan fyra månader till från idag.

Visita anser att bedömningen av om en eventuell förlängning av lagens giltighetstid bör anstå och inte genomföras redan nu. Detta för att en bedömning av sådant behov ska kunna ske i bättre relation till den verkliga utvecklingen av situationen beträffande spridningen av covid-19. Det är svårt att se att det redan nu kan bedömas att det om närmare fyra månader finns behov av att förlänga lagens giltighet ytterligare fyra månader.

Och med tanke på den mycket stora påverkan de restriktioner som med stöd av lagen har meddelats genom förordningen (2020:527) om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen och Folkhälsomyndighetens föreskrifter har på företagets möjligheter att bedriva sina verksamheter är det av oerhörd vikt att ett beslut om förlängning inte tas utan att behovet och eventuella alternativ noggrant övervägs.

Om ställningstagande till beslut om en eventuell förlängning av lagens giltighetstid anstår ytterligare en tid finns det också utrymme för dialog med näringen i syfte att diskutera behovet av förlängningen och eventuella förändringar i regelverket. Visita önskar naturligtvis delta i en sådan dialog.

Inför ett system för tät och regelbunden bedömning av behovet av restriktioner

Om lagens giltighetstid förlängs måste det samtidigt införas ett konkret och adekvat system för löpande utvärdering av behovet av de restriktioner som lagen och Folkhälsomyndighetens föreskrifter medför för företagen. Utvärdering/bedömning bör förslagsvis ske var 14:e dag i samverkan mellan den politiska nivån, myndigheterna och Visita.

Åtgärder för att förhindra smittspridning måste anpassas efter det rådande läget och inte vara mer långtgående än vad som är nödvändigt. För att detta ska uppnås – vilket är av största vikt – krävs också ett aktivt arbete för att löpande bedöma vilka restriktioner som är nödvändiga och vilka som kan upphävas eller förändras.

Regelbundna ”kontrollstationer” där restriktionernas fortsatta varande och utformning vägs mot smittspridningsläget i samhället måste inrättas, med målsättningen att inga restriktioner som inte är klarlagt nödvändiga ska finnas kvar. Särskilt viktigt är då förstås att redovisa, bedöma och utgå från hur smittspridningsläget bedöms vara på serveringsställen. Visita känner för närvarande inte till om eller i vilken utsträckning någon spridning av covid-19 överhuvudtaget har skett på serveringsställen eller – om så är fallet – huruvida det har skett spridning i större utsträckning på serveringsställen än i andra typer av verksamheter. Vi har inte sett någon redovisning som tyder på detta, utan tvärtom visar redovisad statistik och uttalanden från Folkhälsomyndigheten att spridning av covid-19 på restauranger och andra serveringsställen skett endast i försvinnande liten omfattning.

I detta sammanhang bör det också tydligt konkretiseras vilka egentliga parametrar det är som avgör hur behovet av restriktioner avvägs. Dvs. vilka mätetal/tendenser är det egentligen som avgör om restriktioner behövs och hur dessa i så fall ska utformas? I nuläget är det oklart för Visita och våra medlemsföretag vilka faktorer som är avgörande i dessa avseenden och därmed i princip omöjligt att följa utvecklingen på ett relevant sätt och förstå på vilka grunder olika bedömningar i detta avseende görs. Detta medför också bristande rättssäkerhet och en snedvridning av konkurrensen i förhållande till andra typer av verksamheter i andra sektorer, där inga egentliga begränsningar eller restriktioner gäller.

Här ska även framhållas att Folkhälsomyndigheten genom föreskrifter och allmänna råd i anslutning till lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder har detaljreglerat de aktuella restriktionerna. Folkhälsomyndigheten bör ha tydliga instruktioner om att utvärdera nödvändigheten av de olika delarna av dessa restriktioner och att så snart det kan ske genomföra lättnader i dem. Även om en förlängning av lagens giltighetstid som sådan skulle beslutas måste det tydliggöras och ombesörjas att de restriktioner som idag gäller – innebärande bl.a. att gäster måste sitta ned med mat och dryck, att

högst fyra personer i ett sällskap får sitta ned tillsammans och att sällskap ska kunna hålla minst en meters avstånd mellan varandra – skyndsamt lättas på av Folkhälsomyndigheten så snart det är möjligt ur smittspridningssynpunkt.

Högst önskvärt vore vidare att behovet av restriktioner i den utsträckning det är möjligt anpassas efter regionala/lokala variationer i landet, så att olika typer av restriktioner när det är nödvändigt införs och när behov inte längre finns upphävs utifrån faktiska förhållandena i aktuellt område. En högre flexibilitet i restriktionernas införande, utformning och upphörande krävs. Detta för att undvika att verksamheter i onödan drabbas av generella restriktioner som gäller över hela landet trots att de i själva verket inte är motiverade eller inte behöver ha samma ingripande utformning på alla platser utifrån smittspridningsläge m.m.

Vid en förlängning av lagens giltighetstid bör även lagen upphävas så snart det kan konstateras att den inte längre är nödvändig, eftersom även lagen som sådan ålägger serveringsställena att vidta vissa grundläggande åtgärder mot smittspridning.

Företagens stödbehov ökar ytterligare om olika restriktioner förlängs

Visita vill återigen framhålla att det redan nu föreligger ett mycket stort och akut behov av att förlänga och utöka olika statliga stödåtgärder för företagen i besöksnäringen, för att stötta dem igenom krisen och rädda arbetstillfällena. Om olika typer av restriktioner förlängs ytterligare i stället för att lättas på är det ofrånkomligt att de redan drabbade företagen i än högre grad kommer att behöva ännu mer omfattande, förbättrat och förlängt ekonomiskt stöd.

De stödåtgärder som hittills har införts har haft uppenbart svårt att nå ut till företagen i besöksnäringen och efter att olika typer av restriktioner de senaste veckorna har skärpts ytterligare är läget än mer akut. Sverige står inför en reell risk för massarbetslöshet, inte minst bland unga och utlandsfödda, mot bakgrund av hur restriktionerna slår mot besöksnäringen. För att undvika detta behövs akuta stödåtgärder som kommer på plats direkt och kan motverka en hotande konkursvåg och rädda arbetstillfällena.

Med vänlig hälsning

Jonas Siljhammar
VD

Stefan Lundin
Chefsjurist Branschjuridik